

Julebrev #23. desember 2024

Norwegian
Seed Savers

Til alle medlemmer i KVANN.

STOR ANERKJENNELSE TIL KVANN

Julehelsing fra leder Merete Furuberg

Det er fantastisk: Sparebankstiftelsen DNB tildeler mer enn fire millioner kroner til Urtearv, et treårig prosjekt i regi av KVANN. Vi er takknemlige for støtten – ikke bare for anerkjennelsen av at levende bevaring og kunnskapsspredning av urtearven er viktig, men også for den anerkjennelsen KVANN som organisasjon får gjennom denne økonomiske støtten.

Urtearv skal identifisere og kartlegge tradisjonelle urter, samle inn og formidle kunnskap om plantene og ikke minst gi publikum tilgang til å dyrke vekster som har lange tradisjoner og er tilpasset klima og dyrkingsforhold i Norge.

Det er utrolig: Nå har KVANN to ansatte; organisasjonssekretær Guri Bugge og prosjektleder Mari Jerstad. Vi har statsautorisert revisjonsfirma og fra nå av kjøper KVANN regnskapstjenester av Vekstra Ringsaker. Vi kan nå si at KVANN er en etablert organisasjon i vekst.

Det er en utfordring: KVANN trenger flere faste medlemmer! Vi må prioritere innsats for å få dette til. Her trenger vi også hjelp fra dere medlemmer: Verv minst et nytt medlem hver!

Det er muligheter: Det finnes flere aktuelle finansieringskilder der KVANN kan søke midler. Vi må ha gode prosjektidéer. Samtidig må ikke disse bryte med KVANNs formålsparagraf, visjon og sjel.

KVANN har oppnådd mye i det året som snart ebber ut. Dette først og fremst takket være vår unike organisasjonssekretær Guri Bugge. I tillegg til engasjerte og dyktige styremedlemmer og øvrige tillitsvalgte og medlemmer som yter stor innsats. En stor takk til dere alle!

Et nytt år står foran oss med nye muligheter! Vi skal fylle det kommende året også til det beste for KVANN. God jul og godt nytt år!

MARI JERSTAD BLIR PROSJEKTLEDER FOR URTEPROSJEKTET I TRE ÅR.

- **Kort fortalt har prosjektet "Urtearven: Planter i levende minne" som mål å bevare og dele urter og tilhørende tradisjoner, sier hun.**

Les gjerne om tildelingen her: <https://kvann.no/2024/12/04/millionstotte-til-bevaring-av-norsk-plantearv/>.

- I løpet av en treårsperiode vil jeg skape liv i urtelauget med kurs og arrangement. Jeg vil lytte til folk som kjenner levende tradisjoner, og systematisere informasjonen som blir gjort tilgjengelig for alle. Det skal utvikles en digital ressurs på KVANN sin nettside med botanisk, geografisk og tradisjonsrik oversikt over urtene. Jeg vil samarbeide med museer og besøkshager for at urtearven formidles aktivt der urtene vokser. På sikt vil jeg gjerne utvide prosjektområdet for å kartlegge Urtearven i hele landet. Urtelauget i KVANN blir mer aktivt, du får muligheten til å være med. Har du ønsker til kurs og innhold? Har du lokal

urtekunnskap? Er det noen spesielle urter du dyrker eller som interesserer deg? Det skal være lav terskel for å ta kontakt og ta en prat om urter og tradisjoner. Jeg gleder meg stort til å komme i gang med Urtearven på Østlandet allerede fra januar 2025.

God jul og godt nyttår fra Mari Jerstad, tlf. 967 35 375, epost marikaapeurt@gmail.com)

KURS I BEREDSKAPSHAGE MED KIA VULGARIS VÅREN 2025

Lær å dyrke din egen mat for bedre beredskap og bærekraft.

Dette kurset gir deg kunnskapen du trenger for å anlegge og drifte en beredskapshage - uansett om du dyrker på verandaen eller i en stor hage.

Vi lever i en verden av globale utfordringer, og beredskap for seg selv og fellesskapet har sjelden vært viktigere. Med fokus på kunnskap, lidenskap og glede for mat, dyrking og fellesskap vil vi sammen dykke ned i hva matberedskap er for deg, og hvordan du kan bli mer forberedt på en verden i forandring.

Gjennom tre samlinger i dyrkingssesongen 2025 lærer du:

- Hvordan lage en hage som tåler tidens og klimaets prøvelser.
- Effektive teknikker for dyrking, høsting og lagring av mat.
- Å utnytte både moderne og tradisjonelle dyrkingsmetoder.
- Hva skiller en beredskapshage fra en «vanlig» hage og hvorfor det er viktig i dag.

Kurset passer for alle, fra nybegynnere til erfarne dyrkere

Lenke til kurset: [\(1\) Kurs i beredskapshage med Kia Vulgaris | Facebook](#)

Spørsmål sendes til kiavulgaris@gmail.com

STADIG FLERE SCHÜBELERS HAGER.

Schübelerfamilien teller nå 56 hager.

I løpet av høsten er fire nye hager blitt medlem. De aller fleste medlemmene er gamle prestegårdshager, men også museumshager og noen private hager er med i nettverket. For å bli godkjent, må hagen ha en viss historisk interesse og den må være åpen for publikum til avtalte tider. Her finner du kart og oversikt over Schübelers hager: [Kart over Schübelers hager – K V A N N](#)

Vi oppfordrer medlemmene til å bruke Facebooksida "Schübelers hager - et nettverk av historiske hager" for å følge med på hva som skjer og for å dele gode opplevelser!

NYHETER UTE I VERDEN

KVANN var representert på "Let's Liberate Diversity"- forumet i Antibes, Frankrike, i oktober, som ble arrangert som en del av den internasjonale samlingen "Sow Your Resistance". Under de 800 år gamle oliventrærne samlet over 500 deltakere seg fra hele verden, inkludert bønder, forskere, småprodusenter, frøprodusenter, kunstnere og engasjerte entusiaster, alle dedikert til agrobiodiversitet og bøndenenes frøsystemer. Som hvert år, ga dette møtet en flott mulighet til å utveksle erfaringer, bygge nye relasjoner og utvikle felles planer. **KVANN sitter i styret til ECLLD** (European Coordination Let's Liberate Diversity) og bidro til å utarbeide et forslag som ble presentert i FAOs arbeidsgruppe for plantegenetiske ressurser for mat og landbruk. Sesjonen markerer et viktig skritt i revisjonen av den globale handlingsplanen, et kritisk internasjonalt rammeverk som styrer bevaring og bærekraftig bruk av frø og plantegenetisk mangfold.

Europakommisjonen diskuterer den nye EU-forordningen om produksjon og omsetning av planteformeringsmateriale (PRM) som ble foreslått av kommisjonen i juli 2023. Selv om forslaget har noen positive endringer sammenlignet med de eksisterende direktivene,

ignorerer det likevel bøndernes rett til å høste, bruke, bytte og selge egne frø, slik det er nedfelt i internasjonale lover som UNDROP (<https://www.geneva-academy.ch/joomlatools-files/docman-files/UN%20Declaration%20on%20the%20rights%20of%20peasants.pdf>). Hvis du er enig i målene, kan du signere underskriftskampanjen “Raise your fork for diversity!” <https://mitmachen.arche-noah.at/en/raise-our-forks>

Fun fact: Under den nylige Nobelbanketten ble det servert gamle kultur- og landsorter av erter og linser i hovedretten, blant annet den svenske linsesorten 'Gotlandslins' (som omtales i Dan Saladinos bok "Eating to Extinction") samt ertene 'Rättviksärt' og 'Vreta gulärt', som kun eksisterer takket være uformelle nettverk av frøsamlere og bevarere, til tross for at de ikke ville bestått dagens sortsprøver.

God jul fra Judit Fehér, internasjonal kontakt i KVANN.

RABATTKODE TIL SOLHATT

Gode nyheter! Vi i KVANN satser jo først og fremst på ikke-kommersiell frødeling, men det er også et stort problem at så å si alle frø man kan få kjøpt her til lands er importerte. Våre gode venner i Solhatt jobber for å øke norsk såvareproduksjon, ta vare på de gamle sortene, og teste nye. De har nå laget en rabattkode for KVANN-medlemmer som gir dere 10 % rabatt!

Denne koden kan du bruke én gang, og den gjelder kun for hagebruksfrø (dvs ikke mikrogrønt, hvitløk, bøker, etc). Så her lønner det seg å gjøre unna hele frøhandelen på en gang. Koden gjelder fram til 31.12.2025, og i 2026 vil vi forhåpentligvis få en ny kode.

Dette tilbudet gjelder kun for KVANN-medlemmer, og vi ber om at dere ikke deler koden med andre.

Rabattkoden finn de her (om de ikkje allereie er med i spirelauget så må de bli med der for å sjå koden) : [Bakgrunn – Spire – K V A N N](#)

KVA SKJER I KVANN? – ÅRSJUL FRÅ OKTOBER 2024 TIL APRIL 2025

Oktober 2024: Samling for lauga og styret i Stavanger.

November 2024: Fruktauget opna for felles tinging av grunnstammar, med frist 15. desember. Totalt vart det tinga over 2000 grunnstammar som vi no har levert ordre på til Plant Smart i Hardanger og Sagaplant. Det er og distribuert 2000 frø slik at folk kan dyrke fram sine egne antonovka-grunnstammar. Rundt 600 av grunnstammene er sett av til podekurs. Vi satsar på å få til 10 podekurs, og kanskje ein podedag eller to rundt i heile landet. Utlevering og kurs vil bli i mars/april 2025. Med så stort aktivitetsnivå så kjem fruktauget til å trenge hjelp med gjennomføring og utlevering. Vi håper på godt samarbeid med Schübeler-hagane, men om det er andre som ser at dei har høve til å bistå så blir vi veldig glade om de gir ein lyd!

Desember 2024: Vi bygger organisasjonen! Mari Jerstad er tilsett som prosjektleiar for «Urtearven» i 80 % stilling i tre år frå 1.1.2025. Vi jobbar og med overgang frå eitt rekneskapsystem til eit anna, slik at vi kan handtere aktivitetsveksten i KVANN. Det kan gi nokre utfordringar akkurat rundt nyttår, vi håper de har tolmod med oss.

Januar 2025: For dei som har tinga grunnstammar, så er tida no for å hente podekvist. Fruktauget vil kome med opplæring om korleis det kan gjerast. Dette er og tida for å bestille frø. 26. januar feirar vi at søsterorganisasjonen vår i USA, Seed Exchange, fyller 25 år, og vi håper at så mange som mogleg vil nytte høvet til å bruke frødelingsløysinga vår til å dele frø

med kvarandre (kvann.no/frodeling). Finn du ikkje alt du treng der, så har vi akkurat fått ein ny rabattkode frå Solhatt. Meir info om den kan du finne på kvann.no/laug/spire/bakgrunn.
Februar 2025: Urtearvprosjektet er starta opp, og vi planlegg aktivitetane for 2025. Om du har innspel eller ønsker å bidra, så ta kontakt i Urtelauget!

Mars 2025: Dette er årsmøtetid, og det nærmar seg og den glade potettid, med sesongmøtet som høgdepunkt. Der får du presentert årets sortar, og påverke kva som skal med på menyen for 2026 og utover. I mars har vi og planer om eit webinar om såvareproduksjon, så følg med for nærare beskjed.

April 2025: No startar Kia Vulgaris sitt kurs i beredskapshage. Hugs at KVANN-medlemmer får 500 kr i rabatt. Meir info finn du på kvann.no/arrangementer